

SCRIPTA

Numéro Scripta : 4824

Auteur(s) : Innocent IV [pape]

Bénéficiaire(s) : Pont-de-l'Arche, Notre-Dame de Bonport (abbaye)

Genre d'acte : bulle

Authenticité : non suspect

Datation : 1245, 16 octobre

Lieu d'émission : Lyon

Action juridique : confirmation

Langue du texte : latin

Analyse

Innocent IV met sous la protection de saint Pierre le monastère de Bonport, ainsi que toutes ses dépendances et appartenances, et confirme toutes ses libertés, immunités et exemptions.

Tableau de la tradition

Éditions principales

- a. Andrieux Jules, *Cartulaire de l'abbaye royale de Notre-Dame de Bon-Port de l'ordre de Cîteaux au diocèse d'Évreux*, Évreux, Hérissé, 1862, n° CXLVI, p. 145-150.
- b. Bonnin Théodose, *Cartulaire de Louviers*, Évreux, Hérissé, 1870-1873, 6 vol., t. 1, n° CLXXIII, p. 207-211.

Texte établi d'après a

Innocentius, episcopus, servus servorum Dei, abbati monasterii de Bono Portu, ejusque fratribus, tam presentibus quam futuris, regularem vitam professis, salutem in Domino et apostolicam benedictionem.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse presidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet, aut robur (quod adsit) sancte religionis infringat ; quapropter, dilecti filii in Domino, vestris justis postulationibus clementer annuentes, et monasterium de Bono Portu, Ebroicensis diocesis, in quo divino estis obsequio mancipato, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus, et presenti scripti privilegio communicamus. In primis, siquidem statuente ut ordo monasticus qui secundum Deum et Beati Benedicti regulam atque institutionem Cisterciensium fratrum a vobis ante concilium generale susceptam, in eodem monasterio institutus esse dinoscatur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Preterea quascumque possessiones, quecumque bona, idem monasterium in presenti juste et canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis.

Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis, decimas de Cricbeuf, de Santolio, de Vallibus, grangiam de Maresdans, cum omnibus pertinentiis suis ;

Molendinum de Poses cum omnibus pertinentiis suis, domos et possessiones quas habetis in civitate Rothomagi, domos et possessiones quas habetis de Vidame ;

Chlausum de Lereio, cum omnibus pertinentiis suis, vineas quas in Dol, Hommechon, Sancto Gratiano, Bleusium, Bougival, Gavereio, et in Vallibus, cum omnibus pertinentiis ;

Annum redditum centum marcarum argenti, in villa que dicitur Dieppa ;

Viginti carrucas terre ;

Usum lignorum et pasturam in foresta de Bord ;

Decem carrucatas terre, usum lignorum et pascua in foresta de Cauvitz ;

Jus in aqua Secane a Ponte Arche usque ad falesiam de Mueis ;

Cum redditibus et piscationibus suis ;

Prata Vallis Rodolii, Locoveris, Vicarville, Havre et Lire, cum omnibus pertinenciis suis ;

Molendinum de Landemare, cum omnibus pertinenciis suis, cum pratis, vineis, terris, nemoribus, rivagiis et pascuis, in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis, et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis.

De possessionibus [que] habetis ante concilium generale, ac etiam novalium que propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percipit, sive de ortis et virgultis et piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat.

Liceat quoque vobis clericos, vel laicos liberos et absolutos a seculo fugientes, ad conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere.

Et prohibemus insuper ut nullo fratrum vestrorum, post factam in monasterio vestro professionem, fas sit, sine abbatis licentia, de eodem loco discedere ; discedentem vero absque communium litterarum suarum cautione, nullus audeat retinere. Quod si quis forte retinere presumpserit, licitum vobis sit in ipsos monachos vel conversos regularem sententiam promulgare ; illud districtius inhibentes in terras jus quodlibet Boni..... Ecclesie vestre collatum liceat personaliter dari, sive alio modo alienari, absque consensu totius capituli, vel majoris, vel sanioris partis ipsius.

Si que vero donationes aliter quam dictum est facte fuerunt, eas irritas esse censemus, atque etiam prohibemus ne aliquis monachus, sive conversus sub professione vestre domus astrictus, sine consensu et licentia abbatis, et majoris partis capituli vestri pro aliquo fidem ineat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat, ultra summam capituli vestri providentia constitutam, nisi propter manifestam domus vestre utilitatem. Quod si facere forte presumpserit, non teneatur conventus pro hiis aliquarum respondere.

Licitum preterea sit vobis, in causis propriis, sive civilem, sive criminalem, contineant questionem, fratrum vestrorum testimoniis uti, ne pro defectu testium, jus vestrum in aliqua alea depereat.

Insuper, auctoritate apostolica inhibemus ne ullus episcopus, vel quelibet alia persona, ad synodes vel conventus forenses vos ire, vel iudicio seculari de vestra propria substantia, vel possessionibus vestris subjacere compellant, nec ad domos vestras, causa ordinis celebrandi, causas tractandi, vel aliquos conventus publicos convocandi, venire presumat, nec regularem electionem abbatis vestri impediatur, aut de instituendo, vel removendo eo, qui tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis, si aliquatenus intromittat.

Si vero episcopus in cujus parochia domus vestra fundata est, cum humilitate et devotione qua convenit requisitus, substitutum abbatem benedicere, et aliaque ad officium episcopale pertinent, vobis conferre renuerit, licitum sit abbati eidem, si tamen sacerdos fuerit, proprios novicios benedicere et alia que ad officium suum pertinent exercere, et vobis omnia ab alio episcopo percipere, que a vestro fuerunt indebite denegata.

Illud adjicientes ut in recipiendis professionibus, que a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur, ea sint episcopi forma et expressione contenta, que ab origine ordinis noscitur instituta ut scilicet abbates ipsi episcopo, salvo ordine suo, profiteri debeant et contra statuta ordinis sui nullam professionem facere compellantur.

Pro consecrationibus vero altarium, vel ecclesiarum, sive pro oleo sancto, vel quolibet ecclesiastico sacramento, nullus a vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quicquam audeat extorquere, sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus impendet : alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antestitem, gratiam et communionem apostolice sedis habentem, qui nostra..... auctoritate, vobis quod postulatur impendat.

Quod si sedes diocesani episcopi forte vacaverit, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere, libere et absque contradictione possetis, sic tamen ut ex hoc in posterum proprio episcopo nullum prejudicium generatur.

Quia vero interdum proprii episcopi copiam non habetis, si quem episcopum romanum, sedis (ut diximus) gratiam et communionem habentem, et de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum et vestium, consecrationes altarium, ordinationes monachorum, auctoritate apostolice sedis recipere valeatis.

Porro si episcopi, vel alii ecclesiarum rectores, in monasterium vestrum, vel personas ibidem constitutas suspensionis, excommunicationis, vel interdicti, sententiam promulgaverint, sive etiam in mercenarios vestros, pro eo quod decimas, sicuti dictum est, non persolvatis, sive aliqua occasione eorum que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros, pro eo quod aliqua vobis beneficia, vel obsequia, ex caritate prestiterint, vel

ad laborandum adjuverint, in illis diebus in quibus vos laboratis, et alii feriantur, eandem sententiam protulerint ; ipsam tanquam contra sedis apostolice indulta prolatam decrevimus irritandam, nec littere ille firmitatem habeant quas, tacito nomine Cisterciensis ordinis, et contra indulta apostolicorum privilegiorum constiterit impetrari. Preterea, cum communi interdictum terre fuerit, liceat vobis nihilominus in vestro monasterio, exclusis excommunicatis et interdictis, divina officia celebrare.

Libertati quoque et tranquillitati vestre, paterna in pristinum sollicitudine, provideri volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut intra clausuras locorum seu grangiarumstrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem tenere, capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

Preterea, omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris romanis pontificibus ordini vestro concessis, necnon libertates et exemptiones secularium, exactionum a regibus et principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti privilegio communicamus, decernimus ergo ut nulli hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione, et sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis pro futura, salva sedis apostolice auctoritate, et in predictis decimis moderatione concilii generalis.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis paginam, sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, eamque se divino iudicio existere de perpetua impietate cognoscat et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem littere sua verba servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bone actionis percipiant, et apud districtum iudicem premium eterni Patris inveniant. Amen, amen, amen. Petrus Paulus, Innocentius papa quartus ; Notas fac mihi, Domine, vias vite ; à côté : Ego Innocentius, catholice Ecclesie episcopus, J N.

A côté : Ego Petrus, titulo Sancti Marcelli presbiter cardinalis.

Ego Willelmus, basilice Duodecim Apostolorum presbiter cardinalis.

Ego Franciscus Johannes, titulo Sancti Laurentii in Lucina presbiter cardinalis.

Ego Egidius Sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis.

Ego Octavianus, Beate Marie in Via Lata diaconus cardinalis.

Ego Petrus, Sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis.

Ego Johannes, Sancti Nicolai in Curio Tulliano diaconus cardinalis.

Ego Willelmus, Sancti Eustachii diaconus cardinalis.

Ego Oto, Portuensis et Sancte Rufine episcopus.

Ego Willelmus, Sabinensis episcopus.

Datum Lugduni, per manum magistr. Marini, dicte romane Ecclesie vice cancellarii, I idus octobris, indictione IV, Incarnationis dominice anno 1245, pontificatus vero domini Innocentii pape quarti anno tertio.

Ainsi scellé en plomb auquel il y a d'un costé imprimé deux têtes audessus desquelles etoient en lettres : S. Petrus....., et de l'autre costé etoit écrit : INNOCENTIVS Pp. IIII, sur lacs de soie rouge et jaune.